

La gran incògnita: l'abast, la distribució i la tendència de la pobresa global¹

Thomas Pogge

Universitat de Columbia
Departament de Ciència Política
thomas.pogge@yale.edu

Sanjay G. Reddy²

Universitat de Columbia
Departament d'Economia, Barnard College
sr793@columbia.edu

Resum

Aquest article defensa que les estimacions de l'abast, la distribució i la tendència de la pobresa global de renda proporcionades en els *World Development Reports* del Banc Mundial referents als anys 1990 i 2000-2001 no són ni significatives ni fiables. En primer lloc, el llindar internacional de pobresa utilitzat pel Banc és arbitrari, i no està relacionat amb cap concepció clara de la pobresa. En segon lloc, emprava una mesura enganyosa i inexacta de «l'equivalència» del poder adquisitiu, que, per tant, impossibilita comparacions internacionals i intertemporals de la pobresa de renda. I, en tercer lloc, extrapola incorrectament des de dades limitades, amb la qual cosa genera una aparença de precisió que emmascara un grau d'error probablement molt alt en les estimacions que realitza. La distorsió sistemàtica introduïda per aquests tres defectes condueix a una greu subestimació de l'abast de la pobresa global de renda i a la inferència incorrecta que aquesta està disminuint. Els autors conclouen l'article reivindicant que és factible i necessària una nova metodologia per a l'avaluació de la pobresa global.

Paraules clau: estimacions de la pobresa global, llindar de la pobresa, tendència de la pobresa, Banc Mundial.

Abstract. *Unknown: The Extent, Distribution and Trend of Global Income Poverty*

The estimates of the extent, distribution and trend of global income poverty provided in the World Bank's *World Development Reports* for 1990 and 2000/01 are neither meaningful nor reliable. The Bank uses an arbitrary international poverty line unrelated to any clear conception of what poverty is. It employs a misleading and inaccurate measure of purchasing power «equivalence» that vitiates international and intertemporal comparisons of income poverty. It extrapolates incorrectly from limited data and thereby creates an appearance of precision that masks the high probable error of its estimates. The systema-

1. Traducció de Rosa Canal i Parals, Universitat de Barcelona.
2. Voldríem agrair els útils consells de Sudhir Anand, Christian Barry, David Grewal, Howard Nye, Michael Reich, Ling Tong i Robert Wade. També estem agraïts pels comentaris dels participants al taller Initiative for Policy Dialogue (que tingué lloc a Nova York, el 31 de març i l'1 d'abril de 2003), inclosos Shaohua Chen, Angus Deaton and Martin Ravallion. Cap d'aquestes persones no és responsable de les incorreccions que hi puguí haver en el present article.

tic distortion introduced by these three flaws likely leads to a large understatement of the extent of global income poverty and to an incorrect inference that it has declined. A new methodology of global poverty assessment is feasible and necessary.

Key words: estimates of global poverty, poverty line, trend of poverty, World Bank.

Sumari

Les estimacions produïdes pel mètode del Banc no són significatives

L'«actualització» del Banc ha disminuït les xifres de la pobresa

Qualsevol «actualització» del LIP del Banc tendeix a disminuir els índexs de pobresa

El mètode del Banc tendeix a exagerar el poder adquisitiu dels pobres en relació amb els béns que necessiten

El Banc fixa els seus LIP en un nivell arbitràriament baix

Les dades a les quals el Banc aplica el seu mètode constitueixen una font addicional de grans incerteses

Conclusió: hi ha una alternativa factible

Referències bibliogràfiques

En els últims setze anys, el Banc Mundial («el Banc») ha emès regularment informes sobre el nombre de persones que viuen per sota del llindar internacional de pobresa, conegut col·loquialment amb la denominació «\$1/dia». Els informes més recents, realitzats per a l'any 2001, situen aquest nombre en 1.089 milions³. Les estimacions del Banc pel que fa a la pobresa severa de renda —el seu abast global, la distribució geogràfica i la tendència al llarg del temps— són àmpliament citades en les publicacions oficials pels governs i les organitzacions internacionals, com també pels mitjans de comunicació populars, sovint donant suport a la tesi que la liberalització i la globalització han ajudat a reduir la pobresa arreu del món. Per exemple, l'anterior president del Banc Mundial va declarar: «Durant els darrers anys, aquestes polítiques més eficients han contribuït a assolir un creixement més ràpid dels ingressos per càpita en els països en desenvolupament que en qualsevol altre moment des de mitjan anys setanta. I un creixement més ràpid ha significat la reducció de la pobresa: la proporció de persones arreu del món que viuen en la pobresa absoluta ha davallat de manera continuada en les últimes dècades, des del 29% del 1990 al rècord de mínims del 23% el 1998. Després de l'augment constant al llarg dels dos últims segles, des de 1980 el nombre total de persones que viuen en la pobresa arreu del món ha caigut prop d'uns 200 milions —fins i tot mentre la població mundial creixia en 1,6 milers de milions»⁴.

3. CHEN i RAVALLION (2004), p. 153.

4. WOLFENSOHN, James D. (2007). «Responding to the Challenges of Globalization: Remarks to the G-20 Finance Ministers and Central Governors». Ottawa, 17 de novembre de 2001. Aquestes dades sembla que procedeixen de l'informe del Banc Mundial de 2002, 8.

La majoria de lectors, incloent-hi molts economistes, llegeixen aquestes xifres com si fossin fets clars i contundents. Però el mètode utilitzat per calcular-les presenta seriosos defectes, que fan que les estimacions resultants siguin de poca confiança. En primer lloc, el llindar internacional de pobresa (LIP) que utilitza el Banc per identificar els pobres absoluts, no aconsegueix assolir els requisits elementals de consistència. Li manca una interpretació comuna (en termes de poder adquisitiu) que permeti aplicar-lo de forma general a diferents països i anys. Com a resultat, el llindar de pobresa emprat pel Banc condueix a unes estimacions de la pobresa mancades de sentit, segons les quals algunes persones identificades com a pobres tenen un accés als béns clarament millor que les altres persones identificades com a no pobres. Aquestes inconsistències són una conseqüència inherent al mètode del Banc i no es poden eliminar sense abandonar completament el mètode. En segon lloc, el llindar de pobresa utilitzat pel Banc no està fonamentat en cap avaluació de les necessitats de recursos bàsics dels éssers humans. I, en tercer lloc, les estimacions de la pobresa actualment disponibles estan subjectes a enormes incerteses, perquè són molt sensibles als valors dels paràmetres crucials, que es calculen en base a dades limitades o fins i tot a cap. Un mètode alternatiu per calcular la pobresa global és factible i necessari.

Les estimacions produïdes pel mètode del Banc no són significatives

Per calcular la pobresa global, és necessari definir un nivell comú segons el qual els individus puguin ser identificats com a pobres o no pobres. El Banc proposa el seu llindar internacional de pobresa (LIP) com aquest nivell comú: les persones han de ser comptades com a pobres si, amb les seves despeses de consum, tenen menys *poder adquisitiu* que el d'*algun llindar bàsic*, definit en termes de certa quantitat monetària d'un *país base*, A, en un escollit *any base*, V. Per exemple, el LIP emprat pel Banc en el seu primer exercici important d'estimació de la pobresa global va ser de EUA\$1/dia PPA 1985⁵. Segons aquest nivell, les persones són comptades com a pobres si, i només si, amb les seves despeses de consum diari tenen menys poder adquisitiu que el que \$1 tenia als Estats Units l'any 1985.

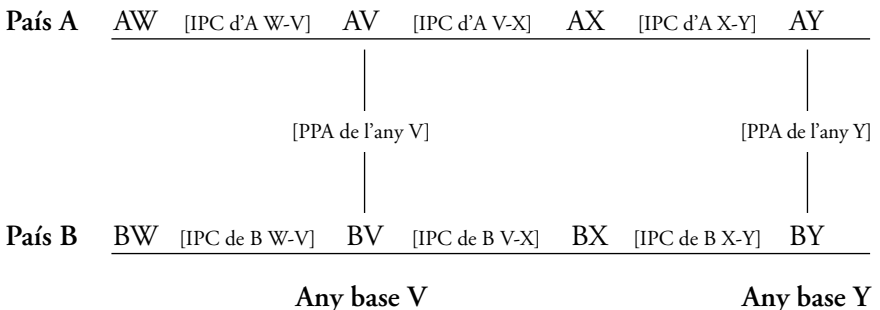
Per tal que el seu LIP sigui aplicable a uns altres països i anys, el Banc usa un procediment en dos passos. En el primer, el Banc realitza una traducció espacial. Utilitza els factors de conversió de paritat de poder adquisitiu (PPA) de l'any base V per convertir el llindar bàsic escollit a les divises nacionals d'altres països (B, C i D). D'aquesta manera, el Banc determina, per a cada país, un llindar nacional de la pobresa per a l'any V, que es considera equivalent al LIP. En un segon pas, el Banc realitza una traducció temporal dels llindars nacionals de pobresa resultants de l'any V. El Banc calcula els llindars nacionals

5. El Banc va inaugurar la seva metodologia actual en l'informe del Banc Mundial de 1990, amb un LIP de \$31/mes PPA 1985. Al principi dels anys noranta, aquest LIP es va arrodonir a \$30,42/mes o \$1/dia PPA 1985. CHEN i RAVALLION (2001), p. 285, núm. 7.

de pobresa per a uns altres anys (W, X i Y) inflacionant o deflacionant per a cada país el llindar nacional de pobresa de l'any V, segons l'índex de preus de consum (IPC) del país. Després d'executar aquestes dues operacions, el Banc, basant-se en les enquestes de renda i consum familiar, identifica els pobres en qualsevol any donat com aquells que viuen per sota del llindar nacional de pobresa del seu país durant aquell any.

Invertint el procediment en dos passos del Banc, podem pensar-lo com un mètode amb el qual es pot comparar quantitats monetàries en diferents anys i països. Aquest mètode permet al Banc comparar la renda d'una persona en un país B i en un any W («quantitat BW») amb la renda d'una persona en un país C i en un any X («quantitat CX») de la manera següent: la quantitat BW és convertida, mitjançant l'IPC de B, en el seu equivalent BV i, anàlogament, la quantitat CX és convertida, mitjançant l'IPC de C, en el seu equivalent CV. Aquestes quantitats BV i CV són posteriorment convertides, via les PPA de l'any base V, en els seus equivalents AV (A és el país base i V, l'any base). Finalment, les quantitats AV resultants poden ser comparades entre elles i també amb el LIP.

Encara que, aparentment, aquest sigui un mètode senzill, en realitat genera problemes significatius. La dificultat principal és que el poder adquisitiu «equivalent» és un concepte incomplet. La qüestió crítica que aquí s'està deixant de banda és: poder adquisitiu equivalent *respecte a quins béns*? Les PPA valoren les diferents divises (en l'any base) segons el poder adquisitiu respecte a un conjunt de béns, els quals se sospesen en proporció a la part que representen en les despeses de consum *internacional*. Cada IPC nacional valora la divisa d'un país en cada any avaluant el seu poder adquisitiu respecte a un conjunt de béns que se sospesen en proporció a la part que representen en les despeses de consum *d'aquest país*. Com ara es mostrarà, ja que les pautes de consum nacional difereixen en gran mesura les unes de les altres i també de la pauta de consum internacional, les comparacions de poder adquisitiu realitzades pel Banc en relació amb l'any base escollit no són sòlides, per tant, les estimacions de la pobresa que deriven d'aquestes comparacions no són significatives.

Cada costat del rectangle de la figura representa la proporció de poder adquisitiu entre les quantitats guanyades o gastades en un any i un país en particular. La línia vertical de l'esquerra representa la proporció de poder adquisitiu entre aquestes quantitats dels països A i B en l'any V, determinades per la PPA pertinent en l'any base V. Anàlogament, la línia vertical de la dreta representa la proporció de poder adquisitiu entre les quantitats dels països A i B en l'any Y, determinades per la PPA pertinent en un any base alternatiu Y. La línia horitzontal de dalt representa la proporció de poder adquisitiu entre les quantitats en el país A en els anys V i Y, determinades pel canvi de l'IPC de A entre els dos anys. Anàlogament, la línia horitzontal de baix representa la proporció de poder adquisitiu entre les quantitats en els anys V i Y en el país B, determinades pel canvi de l'IPC de B durant el període V-Y. Si aquestes quatre proporcions fossin consistents, seria possible derivar qualsevol proporció des de les altres tres. Tanmateix, això no és possible, perquè les quatre proporcions comparen poders adquisitius pel que fa a quatre conjunts de béns que difereixen en la seva composició: les proporcions de PPA calculades comparen el poder adquisitiu relatiu a aquells conjunts de béns que reflecteixen la composició del consum internacional dels anys V i Y, mentre que les proporcions d'IPC calculades comparen el poder adquisitiu relatiu a conjunts de béns que reflecteixen la composició del consum nacional en els països A i B.

Hom pot pensar que el problema d'aquestes proporcions inconsistents es podria evitar utilitzant diverses PPA d'un únic any base, de tal manera que només seria necessària una comparació espacial del poder adquisitiu. De fet, això és el que fa el Banc (dins d'una aplicació qualsevol del seu mètode). Tanmateix, aquest procediment pot amagar el problema, però no resoldre'l, perquè el problema continua sent el mateix: que tots els resultats que el Banc ofereix —sobre els nivells dels llindars nacionals de pobresa, sobre les estimacions nacionals, regionals i globals de la pobresa, i sobre la tendència de la pobresa— depenen en un grau ben alt de l'elecció arbitrària de l'any base de PPA, el qual és completament irrellevant per al nivell de vida de qualsevol persona.

En els diagrames següents, cada corba representa l'IPC d'un país (denominat en la divisa d'aquest país), és a dir, quantitats nominals en anys successius que es consideren equivalents entre elles pel que fa al poder adquisitiu. Les corbes que augmenten cap a la dreta reflecteixen la inflació monetària: cada vegada són més les unitats de moneda que s'han de guanyar en els anys successius per tal que els ingressos puguin mantenir el poder adquisitiu respecte als béns, els preus dels quals estan augmentant.

Si ens fixem en *una sola* corba, que representa només els canvis en el poder adquisitiu de la moneda d'un país, la seva posició vertical no serveix per identificar els canvis de percentatge de la renda que són necessaris per mantenir un nivell fix de poder adquisitiu. Tanmateix, per representar les equivalències del poder adquisitiu a través de diferents països, les corbes corresponents a les divises dels diferents països s'han de situar a la distància vertical correcte entre elles. El Banc utilitza les PPA per fixar aquestes distàncies verticals. La com-

paració del parell de diagrames hipotètics següent mostra com la distància vertical entre les corbes es pot veure afectada per l'elecció de l'any base (les PPA del qual s'utilitzen per establir aquesta distància). Com veiem a la il·lustració, utilitzar Y com a any base en lloc de V, produeix l'efecte de reduir el llindar nacional de pobresa de B en relació amb el llindar nacional de pobresa de A durant tots els anys i, en conseqüència, o bé ha de disminuir el registre de pobresa de B o bé augmentar el registre de pobresa de A, o totes dues coses al mateix temps. D'això se segueix que el càlcul de l'abast de la pobresa en el país A en comparació al B variarà substancialment d'acord amb l'any base en què es defineix el LIP del Banc. A més a més, les estimacions de la pobresa per *al mateix país i any* varien substancialment segons l'any base en què es defineix el LIP. És fàcil veure això si, en els diagrames que segueixen, es pren el país A com el país base en la moneda del qual es defineix el LIP.

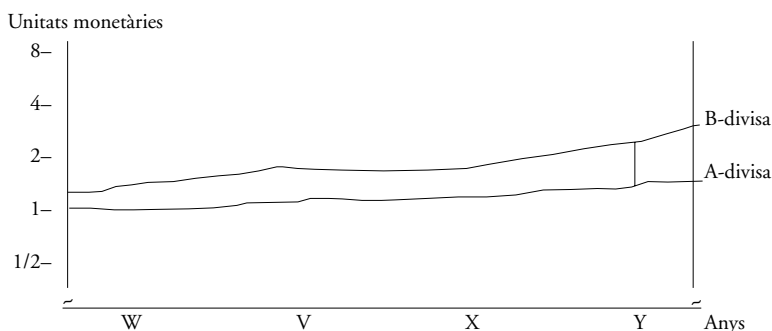
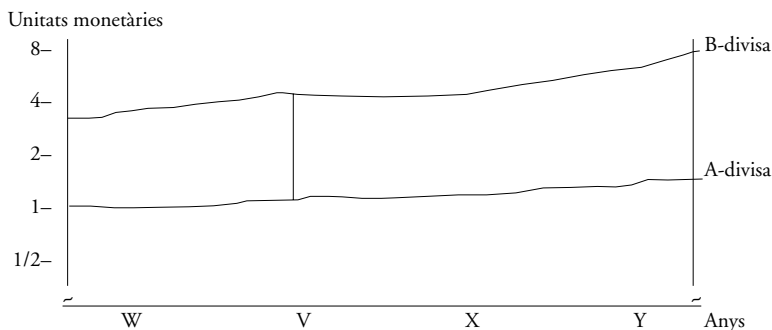
Les estimacions de la pobresa que genera el mètode del Banc quan s'aplica amb un any base PPA són incoherents amb aquelles que genera quan s'aplica amb un altre. Amb això n'hi ha prou per desacreditar el mètode fins i tot quan s'aplica sempre amb el mateix any base. Fins i tot en aquest cas, segueix essent encara cert que els càlculs generats pel mètode es veuen impròpiament influenciats per l'any base escollit.

D'aquesta manera, durant l'any 2000, el Banc ha revisat el seu LIP de \$1/dia PPA 1985 a \$1,08/dia PPA 1993. Però el Banc publicita aquest nou LIP sota la mateixa i antiga etiqueta «\$1/dia», menyspreant el significat de la revisió i pretenent que tan sols ha «actualitzat» el seu LIP⁶, en comptes de redefinir-lo. Si s'examinen els llindars nacionals de pobresa i les estimacions de pobresa recalculats pel Banc, podem veure *com* depenen les estimacions de pobresa del Banc de la seva elecció de l'any base PPA.

Considerem, per exemple, les estimacions de pobresa del Banc per a Nigèria i Mauritània. Utilitzant les PPA de 1985 per convertir \$1/dia a les seves dues divises, i actualitzant els llindars nacionals de pobresa resultants mitjançant l'IPC de cada país, el Banc va calcular que els llindars de pobresa nacional per a l'any 1993 eren de 8,68 naires a Nigèria i de 93,28 ougulyes a Mauritània. Però aquests dos llindars nacionals de pobresa són dramàticament incoherents amb les PPA calculades per a 1993, segons les quals deu naires tenen el mateix poder adquisitiu que 29,39 ougulyes⁷. Així, si el 1993 és utilitzat com any base en la definició del LIP *a qualsevol nivell*, la conseqüència és que el llindar de Nigèria se situa tres vegades per sobre del llindar de pobresa de Mauritània (aquest seria el cas per a qualsevol LIP definit prenent 1985 com a any base PPA). Atès el nivell escollit per al nou LIP (\$1,08/dia), la seva introducció produeix l'efecte d'augmentar els llindars de pobresa nigerians per a tots els anys en un 42% i d'abaixar els llindars de pobresa mauritans per a tots

6. El nou LIP s'inaugura a: Banc Mundial, 2000, 17. Es dona com a \$1,08 PVA 1993, encara que actualment es defineix en gairebé mig cèntim menys, com a \$32,74/mes PVA 1993. CHEN i RAVALLION (2001), p. 285.

7. REDDY i POGGE (2007), taula 5.

els anys en un 61%⁸. De discrepàncies d'aquests tipus, en graduacions variables, se'n poden trobar en tots els parells de països.

L'efecte que produeixen aquestes revisions dels llindars nacionals de pobresa en les estimacions i els recomptes de la pobresa nacional fets públics pel Banc és encara més dramàtic. L'any 1999, aplicant el seu mètode amb l'antic LIP (\$1/dia PVA 1985), el Banc informava d'un índex de pobresa molt similar per a Nigèria i Mauritània, amb un 31,1% i un 31,4%, respectivament. L'any 2000, aplicant el seu mètode amb el nou LIP (\$1,08/dia PPA 1993), el Banc informava d'una discrepància dramàtica en els índexs de pobresa de Nigèria i Mauritània, amb un 70,2% i un 3,8%, respectivament⁹.

8. *Ibidem*.

9. És veritat que, mentrestant, les dades de noves enquestes ja eren disponibles. Tot i això, la revisió dels llindars de pobresa dels dos països, va tenir clarament un enorme impacte sobre l'estimació dels seus índexs de pobresa. I, en els casos on s'utilitzaren les mateixes dades, succeeix el mateix: la revisió del LIP del Banc va augmentar l'índex de pobresa de Turkmenistan des d'un 4,9% fins a un 20,9%, per exemple, mentre va baixar la de Sud-àfrica d'un 23,7% a un 11,5%. Cf. REDDY i POGGE (2007), taules 2 i 3, per veure com l'índex de pobresa calculada del Banc ha canviat per a aquests països i per a molts més. Les nostres taules es basen en la comparació de la taula 4 del Banc Mundial 1999, 236-37, que encara proporciona estimacions de pobresa nacional basades en l'antic LIP, amb la taula 4 del Banc Mundial 2000, 280-81, que proporciona estimacions de pobresa nacional basats en el nou LIP.

L'elecció de l'any base també té un impacte substancial en els informes sobre la distribució regional de la pobresa. Per exemple: el 1999, aplicant el seu mètode amb el LIP antic, el Banc informava que, l'any 1993, l'Àfrica subsahariana i l'Amèrica llatina tenien uns índexs de pobresa d'un 39,1% i d'un 23,5%, respectivament¹⁰. L'any 2000, aplicant el seu mètode amb el nou LIP, el Banc informava que aquestes mateixes regions, durant el mateix any (1993), tenien uns índexs de pobresa de 49,7% i 15,3%, respectivament¹¹.

Com afecta aquest canvi de l'any base de PPA realitzat pel Banc els informes sobre els índexs de pobresa *global* i les seves tendències? Desestimant l'objecció per la qual la redefinició del LIP ha reduït els llindars de pobresa dels EUA durant tots els anys en un 20%, Chen i Ravallion afirmen: «Segurament, una millor manera de comparar els dos llindars de pobresa és comparar els índexs de pobresa agregada per al mateix any»¹². Ho calculen per 1993 i conclouen que els dos índexs de pobresa global són «aproximadament els mateixos»¹³. Això no és exactament veritat (tal com mostrem a la secció següent). Però podria haver estat veritat posant el nou LIP exactament al nivell correcte (el més alt). Situant el nou LIP (definit en termes d'un any base PPA diferent) just al nivell adequat, sempre és possible reproduir exactament *una* estimació de pobresa qualsevol feta amb la base de l'antic LIP —l'índex de pobresa de Nigèria, Mauritània, l'Amèrica llatina, l'Àfrica subsahariana o el món. Però generalment no és possible reproduir-ne més d'una, i encara menys totes aquestes.

Fins i tot si el Banc hagués establert el nou LIP de manera que produís exactament la mateixa pobresa global que l'antic LIP calculava per a l'any 1993, la coincidència no podria durar. L'elecció de l'any base de PPA afecta inevitablement la tendència de la pobresa global, i ho fa per dues raons. La primera raó és que el nivell del llindar de la pobresa de cada país no només afecta el seu recompte nacional, sinó també l'índex en què aquest recompte canvia al llarg del temps. I la segona raó és que les relacions entre els nivells dels llindars nacionals de pobresa de cada país afecten la part proporcional que representa cada país en el cens total de la pobresa global i, per tant, afecten també el pes de cada país en l'estimació de la tendència de la pobresa global. Ja que els índexs de pobresa nacional evolucionen de manera diferent en els diversos països (caient en alguns, aixecant-se en d'altres), les variacions en els pesos dels països afecten l'índex de variabilitat del cens total de la pobresa global.

El significat d'aquests factors queda il·lustrat per l'informe del Banc sobre com s'ha desenvolupat l'índex de comptabilització de la pobresa global durant el període 1987-1993: comparat amb l'antic LIP, aquest índex ha disminuït

10. BANC MUNDIAL (1999), p. 25; RAVALLION i CHEN (1997), taula 5.

11. BANC MUNDIAL (2000), p. 23; i CHEN i RAVALLION (2000), taula 2.

12. CHEN i RAVALLION (2001), p. 288. A l'article original, s'hi cita en anglès: «Arguably a better way to compare the two poverty lines is to compare the implied aggregate poverty rates for the same year».

13. *Ibidem*, 290.

un 4,23%¹⁴. Comparat amb el nou LIP, aquest índex ha disminuït un 0,57%¹⁵. Això evidencia que els informes del Banc sobre la tendència de la pobresa global es veuen fortament influenciats per un factor que no té absolutament res a veure amb la pobresa en el món real: per l'elecció que fa el Banc de l'any base PPA.

Mentre que el Banc, fins ara, només ha utilitzat 1985 i 1993 com a anys base PPA, hom podria utilitzar molts més anys, de forma coherent amb el mètode del Banc, per tal de comparar quantitats monetàries entre països. Aquests exercicis donen diferències enormes pel que fa a la classificació de les rendes de les persones en els diferents països. No sabem en quin grau totes aquestes aplicacions del mètode del Banc poden oferir conclusions diferents sobre la tendència i la distribució geogràfica de la pobresa severa arreu del món, però amb l'examinació de només dues aplicacions d'aquest mètode n'hi ha prou per mostrar que les estimacions derivades a través d'aquest mètode són *altament* dependents de l'elecció arbitrària de l'any base PPA.

Aquesta dependència de les estimacions de la pobresa respecte de l'any base PPA en el qual està fonamentat el LIP, va més enllà de la dependència habitual de les estadístiques econòmiques respecte a l'any base per al qual estan definides. Les discrepàncies entre les estimacions produïdes per les dues aplicacions del mètode del Banc són tan greus que fan que aquest mètode sigui inacceptable —més encara perquè, com discutim a la secció final, hi ha un mètode alternatiu fiable.

L'«actualització» del Banc ha disminuït les xifres de la pobresa

Encara que els dos LIP del Banc són estrictament incommensurables, hom encara es pot preguntar com ha afectat la redefinició del Banc les xifres que publica. Examinant els 92 països sobre els quals estan disponibles les dades públicament, trobem que la redefinició ha disminuït els llindars nacionals de pobresa a 77 països, on viu un 82% de la població total dels 92 països, i ha augmentat els llindars nacionals de pobresa en només 15 països¹⁶. Mentre que cap redefinició del LIP (en termes de 1993 PPA en dòlars) podia haver produït, per a tots els països o per a la majoria d'aquests, els mateixos llindars nacionals de pobresa, encara que fos aproximadament, que els generats amb l'antic LIP (\$1/dia PPA 1985), l'elecció d'un valor diferent per al nou LIP, més alt que \$1,08/dia, podria haver aconseguit un anivellament més gran entre els països en què el nou LIP és més alt que l'antic i aquells en què és

14. Del 30,7% al 29,4%. RAVALLION i CHEN (1997), taula 5. L'índex calculat de pobresa global és el nombre d'éssers humans que viuen per sota d'un LIP donat, dividit pel nombre de persones que viuen en els països en vies de desenvolupament.

15. Del 28,31% al 28,15%. CHEN i RAVALLION (2000), taula 2; BANC MUNDIAL (2000), p. 23. Hom podria generar fàcilment una diversitat fins i tot més gran que la de 1987-93 en les estimacions de les tendències de la pobresa aplicant el mètode del Banc amb encara més anys base de PPA (uns altres a part de 1985 i 1993).

16. REDDY i POGGE (2007), taula 5.

més baix¹⁷. Tal com els investigadors del Banc admeten: «Quan comparem l'any comú més recent (1993), obtenim aproximadament el mateix índex de pobresa que trobàvem en Ravallion i Chen (1997) utilitzant \$1/dia 1985 PPA; l'índex de pobresa antic per a 1993 era de 29,4%, mentre que, utilitzant el nou llindar de pobresa per a 1993, obtenim 28,2%»¹⁸. Així, la redefinició ha reduït el cens de la pobresa global de 1993 en un 4,25% o en 58 milions. I això constitueix un guany encara poc substancial comparat amb la tan publicitada reducció *actual* en el nombre de les persones molt pobres: segons es va informar, durant el període 1987-2001, el nombre de gent que vivia amb menys de \$1,08/dia PPA 1993 va baixar només un 7% o 82,2 milions: de 1171,2 a 1.089,0 milions¹⁹.

Aquesta baixada del cens de la pobresa global a través de la redefinició del LIP seria menys important si tothom entengués que els dos llindars són estrictament incommensurables. Tanmateix, no es pot esperar que els mitjans de comunicació i el públic en general ho entenguin, mentre el Banc continuï utilitzant la mateixa etiqueta «\$1/dia» per als dos llindars. Fins i tot el president del Banc és propens a barrejar-los: la seva declaració²⁰, segons la qual el nombre de pobres ha disminuït uns 200 milions en el període 1980-2001, es basa en la comparació de l'índex global de 1980, relatiu a l'antic LIP, amb el de 2001, relatiu a \$1,08 PPA de 1993. Fent aquesta declaració, Wolfensohn es basava en l'informe del Banc Mundial de 2002, on el cens de la pobresa global de renda retrocedia fins al 1820!²¹.

Qualsevol «actualització» del LIP del Banc tendeix a disminuir els índexs de pobresa

Com que l'adaptació periòdica de l'any base (per referència al qual es defineix el LIP i es fan les conversions de paritat del poder adquisitiu) és un tret estàndard del procediment del Banc, és important fixar-se en el fet que aquestes adaptacions tendeixen a introduir un biaix que sistemàticament ofereix una imatge massa optimista de les tendències de la pobresa. L'adaptació de l'any base redueix els índexs finals de pobresa que apareixen en els informes, en la mesura que el consum internacional s'està reorientant cap a béns (com ara els serveis) que són molt més barats en els països pobres que no pas en els rics, mentre que s'allunya de béns (com ara els productes alimentaris) que no són gaire més barats en el països pobres que en els rics. Hi ha l'evidència que, en aquests últims anys, la proporció de consum de productes alimentaris ha dis-

17. Cf. REDDY i POGGE (2007), taules 2 i 3.

18. CHEN i RAVALLION (2001), p. 290. Expressant l'índex de pobresa global, aquests percentatges es refereixen al nombre total de persones en els països en vies de desenvolupament, que l'any 1993 eren 4.633 milions. La xifra 28,2% és arrodonida a partir del 28,15% citat més amunt a la nota 14.

19. CHEN i RAVALLION (2004), p. 153.

20. Vegi's la nota al peu núm. 3.

21. BANC MUNDIAL (2002), p. 8.

minuït en una gran varietat de països, tant rics com pobres (amb la qual cosa s'ha mantingut la relació coneguda com a Llei d'Engel), mentre que la proporció de consum de serveis ha augmentat. Com que el model de consum internacional es reorienta d'aquesta manera, els béns que són molt més barats en els països pobres que no pas en els rics, adquireixen cada vegada més pes en el càlcul de les PPA del consum general. L'ús de les PPA per avaluar les rendes o les despeses de consum de la gent molt pobra, genera una distorsió *creixent*. La distorsió sorgeix del fet que, al marge de quant pot disminuir la proporció de necessitats bàsiques en el consum internacional, una llar pobra encara ha de dedicar virtualment totes les seves despeses a satisfer tals necessitats. L'aparent augment de poder adquisitiu de les llars pobres sobre el qual s'informa, es deu a la reorientació del consum internacional cap als serveis, cosa que pot emmascarar el fet que les llars pobres no han guanyat l'accés a aquells béns que més necessiten.

Per veure l'efecte potencial d'aquesta distorsió, considerem un exemple hipotètic: un món simplificat en el qual només existeixen dos països, un de pobre i un altre de ric, diguem l'Índia i els EUA. En aquest món, hi ha dos béns: productes alimentaris, que són una mica més barats (segons el tipus de canvi del mercat) a l'Índia, i serveis, que són bastant més barats (segons el tipus de canvi del mercat) a l'Índia que no pas als EUA. Suposem ara que es fan dues avaluacions de la pobresa, prenent diferents anys base de PPA. En particular, suposem que el LIP s'ha definit com a \$1/dia en el primer any base. Suposem, a més a més, que la pujada de la riquesa general ha reorientat el consum internacional dels articles amb preus relativament més elevats a l'Índia (productes alimentaris) cap a articles amb preus relativament més baixos a l'Índia (serveis) en el període entre els dos anys base. El càlcul de consum general de la PPA en l'últim any base es veurà, doncs, més influenciat pels preus dels serveis, i en canvi menys influenciat pels preus dels productes alimentaris, comparat amb el càlcul del consum general de PPA del primer any base. Suposant que tots els preus en els dos països romanen constants, la reorientació en el patró de consum internacional causaria un nou PPA de consum general que seria més baix que l'antic (8 en comptes de 10 rúpies per dòlar). Com es pot «actualitzar» el LIP en aquest escenari? Mantenir el llindar de pobresa de \$1/dia PPA preservaria el llindar de pobresa dels EUA, però abaixaria el de l'Índia des de 10 rúpies/dia fins a 8 rúpies/dia. Revisar a \$1,25/dia PPA preservaria el llindar de pobresa índia a 10 rúpies/dia, però augmentaria el dels EUA en un 25%. Qualsevol revisió ascendent del LIP de menys d'un 25% augmenta el llindar de pobresa dels EUA i disminueix el de l'Índia. Qualsevol redefinició d'aquest tipus equival a dir als indis pobres que la seva oportunitat per comprar serveis molt barats ha esdevingut més valuosa gràcies a l'increment de la proporció de serveis en les despeses de consum internacional. L'indi pobre contestarà plausiblement que la reorientació internacional cap al consum de serveis és bastant irrellevant per a ell, ja que encara està forçat a dedicar les seves despeses a satisfer necessitats bàsiques (com ara alimentar-se) per poder sobreviure.

Aquesta distorsió que sorgeix de l'«actualització» del Banc del seu LIP, pot tenir l'efecte de millorar l'aparença de la tendència de la pobresa global a llarg termini. On les tendències estimades inapropiadament comparen índexs de pobresa basats en LIP diferents (definitos en termes del primer i el darrer any base PPA), la distorsió té com a efecte evident una estimació més favorable de la tendència de la pobresa del que altrament resultaria: com que els LIP successius corresponen sempre a llindars de la pobresa nacional de l'Índia cada cop més baixos, cada vegada més indis serien comptats com a no pobres, fins i tot encara que les rendes i els preus de l'Índia romanguessin iguals.

Quan les estimacions sobre la tendència de la pobresa invoquen índexs de pobresa basats en un sol LIP, l'any pel qual es defineix el LIP influeix en l'estimació de la tendència (igual com influeix en les estimacions sobre l'abast de la pobresa global en un any donat). A causa dels biaixos acabats de descriure, un LIP definit en termes d'un any base PPA més recent tendirà a ser associat amb PPA més baixos (unitats de monedes dels països pobres per dòlars dels EUA), i per això amb llindars de pobresa inferiors als països pobres i índexs de pobresa més baixos per als països pobres durant tots els anys²². L'impacte d'aquest efecte en l'estimació de la tendència de la pobresa global depèn de com aquesta tendència variï amb el nivell dels llindars nacionals de pobresa. En els darrers anys, sembla que la tendència en les xifres de la pobresa global ha estat més favorable als nivells més baixos del LIP²³. Si això constitueix algun tipus d'indicació, llavors l'efecte d'«actualització» del LIP bé podria haver creat una imatge més favorable de la tendència de la pobresa global del que hauria resultat mantenint la definició de l'antic llindar en termes del primer any base. L'evidència a favor d'aquesta conjectura la proporciona el fet que la tendència descrita pel Banc en l'últim informe en què s'utilitzava l'antic LIP (\$1/dia PPA) era desfavorable, en contrast contundent amb la tendència descrita per a un període molt similar utilitzant el seu nou LIP. Durant el període 1987-1999, el nombre de persones que vivien amb menys de \$1,08/dia PPA 1993, es va dir que havia disminuït en 75,5 milions: de 1.171,2 a 1.095,7 milions²⁴. En canvi, les estimacions produïdes pel Banc utilitzant l'antic LIP (\$1/dia PPA 1985) portaven a la conclusió que «el nombre absolut de persones que viuen amb \$1 al dia o menys continua augmentant. La xifra mundial total ha augmentat des d'1,2 milers de milions el 1987 a 1,5 milers de milions avui»²⁵.

22. El LIP utilitzat pel Banc és endogen i varia amb les PPA utilitzades. Tanmateix, tal com s'ha discutit abans (a la nota 15), l'evidència de la redefinició més recent suggereix que disminueixen els llindars nacionals de pobresa en la majoria de països.

23. Cf. Text i nota 30, més avall.

24. CHEN i RAVALLION (2004), p. 153.

25. BANC MUNDIAL (1999), p. 25. La paraula «avui» es podria referir a l'any 1999 en lloc del 1998. Encara que aquesta petita variació possiblement no és responsable de l'enorme discrepància entre la tendència calculada amb l'antic LIP i la tendència calculada en la qual es feia referència a la nota 18, que es basa en el nou llindar de pobresa. Cal remarcar, tanmateix, que la conjuntura no se sosté per 1987-93: per a aquest període més curt, la tendència relativa al nou LIP sembla *pitjor* que la relativa a l'antic LIP. Cf. Text i notes 13 i 14, més amunt.

El mètode del Banc tendeix a exagerar el poder adquisitiu dels pobres en relació amb els béns que necessiten

La diferència de preus entre els països pobres i els rics varia àmpliament d'uns béns a uns altres. Pel que fa als béns fàcilment comercialitzables a través de les fronteres, si comparem els preus d'acord amb el tipus de canvi del mercat, veiem que són gairebé els mateixos en el país rics que en els pobres. En canvi, pel que fa als béns i als serveis que no són fàcilment comercialitzables a través de les fronteres, els preus comparats a través del tipus de canvi del mercat poden ser fins a cinquanta vegades més elevats en els països rics que en els pobres. «L'ampli calibre» de les PPA de consum general utilitzades pel Banc calculen la mitjana de les proporcions d'aquests preus d'una manera que, a grans trets, sospesa cada producte en relació amb la part proporcional que representa en la despesa de consum internacional.

L'ús d'aquestes PPA és bastant inapropiat per avaluar la pobresa, i distorsiona severament el resultat de les estimacions sobre la pobresa. Per tal d'il·lustrar-ho, considerem, una vegada més, el nostre món simplificat de tan sols dos països. Suposem, i no és una suposició inverosímil, que \$1 permet comprar unes tres vegades més aliments als EUA que no pas 10 rúpies a l'Índia, i suposem també que amb 10 rúpies és possible comprar unes tres vegades més serveis a l'Índia que amb \$1 als EUA. Si els productes alimentaris i els serveis representen les mateixes parts proporcionals en les despeses de consum internacional, aleshores els mètodes convencionals per calcular les PPA igualaran el poder adquisitiu de 10 rúpies amb el de \$1. Això pot constituir una guia prou fiable per avaluar les rendes mitjanes en tots dos països, però no ho és per avaluar les rendes molt baixes: el desavantatge dels indis pobres, que disposen de menys productes alimentaris bàsics, no es veu compensat per l'avantatge que comporta la seva gran disposició de serveis. Fins i tot si les persones més riques gastessin bona part de la seva renda en criats, xofers, perruqueria, etc., els pobres ni ho farien, ni ho podrien fer, perquè han de dedicar les minses rendes que reben a satisfer les necessitats bàsiques. La PPA calculada així (10 rúpies per \$1) exagera grollerament el veritable valor de les seves rendes.

Per tant, les rendes molt baixes s'haurien d'avaluar relacionant-les *no* amb els preus de *tots* els béns i serveis, sinó *només* amb els preus d'aquells béns que les persones han de consumir per satisfer llurs necessitats bàsiques. Això garantiria que el LIP mantingués una relació significativa amb les circumstàncies en què realment viuen les persones. Amb el procediment del Banc, en canvi, la capacitat per satisfer les necessitats bàsiques de les persones que viuen en el llindar de la pobresa pot diferir enormement.

Actualment no posseïm totes les dades necessàries per calcular la pobresa d'arreu del món d'aquesta manera més sensata, encara que hauria de ser possible aplegar-les en un futur. Les dades que tenim suggereixen com en podrien ser de diferents les estimacions de la pobresa global si s'utilitzés un procediment més creïble. Les dades existents sobre els preus dels productes alimentaris i, més específicament, dels principals, pa i cereals, mostren com aquests

ítems (que representen una gran part de les necessitats de consum per als pobres) costen molt més en els països pobres del que les PPA de consum general suggereixen. I el que succeeix amb els aliments, succeeix també amb la majoria de necessitats bàsiques²⁶. És molt probable que si el Banc utilitzés les PPA tenint més en compte les necessitats dels pobres, traduiria el seu estàndard de \$1/dia per llindars nacionals de pobresa substancialment més alts per a la majoria de països pobres.

Serien gaire més alts aquests llindars nacionals de pobresa? Si s'haguessin utilitzat els preus dels productes alimentaris o, més específicament, del pa i els cereals, en lloc dels preus de totes les mercaderies, per tal de modificar els LIP del Banc, els llindars de pobresa dels països pobres serien, probablement, entre un 30 i un 40% més alts de mitjana²⁷, cosa que faria augmentar substancialment l'índex global de pobresa severa de renda. Per a un petit nombre de països pels quals vàrem ser capaços de fer les estimacions, vam descobrir que els increments en els llindars nacionals de pobresa en un 30-40% comporten augments d'una magnitud similar en els índexs de pobresa²⁸.

El Banc fixa els seus LIP en un nivell arbitràriament baix

La qüestió de si els LIPs del Banc es poden interpretar en termes dels recursos que necessiten els éssers humans per tal d'adquirir les seves capacitats elementals i satisfer llurs necessitats bàsiques, es podria plantejar d'una altra manera. Si els factors de conversió PPA utilitzats pel Banc tinguessin en compte correctament les quantitats monetàries necessàries en diferents països per gaudir d'un poder adquisitiu equivalent, aleshores, el LIP es podria interpretar d'aquesta forma als països pobres només si també es pogués fer als EUA. Es pot fer?

Una manera de resoldre aquesta qüestió consisteix a esbrinar quin és el cost d'aconseguir satisfer una necessitat humana bàsica (per exemple, la capacitat d'alimentar-se adequadament) als EUA. El Thrifty Food Plan, produït pel Departament d'Agricultura dels EUA com una guia per a les llars de rendes baixes i les agències governamentals, ofereix una resposta a aquesta qüestió. Adoptant una minuciosa i acurada metodologia analítica, el Pla calcula que el cost més baix per aconseguir el mínim de calories necessàries (que varia entre 1.600 i 2.800 calories d'acord amb l'edat i el gènere) i el mínim imprescindible

26. Les dades de l'*International Comparison Program* estan disponibles a: <<http://pwt.econ.upenn.edu>>.

27. REDDY i POGGE (2007). Vegi's especialment les taules 6A i 6B, que donen el significat d'aquest índex en relació amb el pes de la població per a tots els països pobres dels quals hi ha dades disponibles. Si les PPA relatives als productes alimentaris s'utilitzen en relació amb les PPA de consum general per convertir \$1PPA 1985 en les divises nacionals, aleshores, els llindars nacionals de pobresa dels països pobres s'incrementen en un 40% de mitjana. En canvi, utilitzant les PPA de pa i cereals per convertir \$1 PPA 1985, l'increment de mitjana és de 34%. I emprant les PPA de tots els productes alimentaris per convertir \$1,08 PPA 1993, l'augment mitjà és de 31%. Finalment, si utilitzem les PPA de pa i cereals per convertir \$1,08 PPA 1993, l'increment mitjà és de 40%.

28. *Ibidem*, taula 10.

ble d'un conjunt de nutrients (minimitzant la desviació dels americans de rendes baixes respecte a les pautes de consum generals) és de \$98,40 (1999) per setmana per a una família formada per un home i una dona d'entre vint i cinquanta anys, i dos fills, l'un d'entre sis i vuit anys i l'altre entre nou i onze²⁹. En canvi, d'acord amb els LIP del Banc, aquesta família de referència només necessitava, l'any 1999, \$43,35 (\$1/dia PPA 1985) o \$34,72 (\$1,08/dia PPA 1993) per evitar la pobresa, és a dir, per satisfer *totes* les seves necessitats bàsiques —no només per alimentar-se, sinó també per vestir-se, per a l'habitatge i per a una mínima atenció sanitària. Fins i tot si concedim que la USDA té una concepció prou àmplia de tot el que es necessita per alimentar-se de forma adequada, és evident que els LIP del Banc són massa baixos per reflectir ni tan sols les necessitats nutricionals bàsiques dels éssers humans —per no parlar de totes les altres necessitats bàsiques.

Resulta obvi que si el Banc establís apropiadament el seu LIP en un nivell més elevat, obtindria un cens de pobresa global molt més alt. És menys obvi, però cert, que aleshores, probablement, el Banc hauria estimat que les tendències de la pobresa eren molt pitjors³⁰. Utilitzant el seu LIP \$1,08/dia PPA 1993, el Banc calcula que el nombre de pobres arreu del món ha disminuït de 1.171,2 milions l'any 1987 a 1.089 milions el 2001. En canvi, si ho calculem amb un LIP més apropiat, el valor del qual és el doble que el de l'anterior, \$2,15/dia PPA 1993, aleshores el nombre de pobres arreu del món ha *augmentat*, segons els càlculs del mateix Banc, de 2.477,5 milions l'any 1987 a 2.735,4 el 2001³¹. Cal fixar-se en el fet que, amb el nou LIP, aquesta família de referència que vivia als EUA l'any 1999 només tindria \$69,44 a la setmana —ben per sota dels \$98,40 que, segons USDA, necessitava aquesta família només per alimentar-se.

Les dades a les quals el Banc aplica el seu mètode constitueixen una font addicional de grans incerteses

Les PPA de consum general que s'utilitzen actualment es basen en dades limitades i altament qüestionables. Un gran nombre dels països en els quals viuen persones pobres —inclosos la Xina i l'Índia, que tenen el nombre més elevat de pobres del món— no han participat en cap de les enquestes sobre preus «de referència» del Programa de Comparació Internacional. Com a resultat,

29. USDA 1999, ES-1. Els càlculs d'una gamma semblant s'obtenen d'uns altres exercicis disponibles que han procurat establir el cost mínim d'alimentar-se als EUA. El 1963, l'USDA calcula que el cost de tres àpats mínimament adequats per a una família típica de dos adults i dos nens era de \$2,736 (1963), \$0,684 (1963) per persona. Ajustant aquesta xifra a l'IPC dels EUA en resulta un càlcul de \$2,41 (1985) o \$3,23 (1993) per persona (<www.bls.gov/cpi/home.htm>). Cf. SCHILLER (2001).

30. Almenys això és cert si no es toquen els altres aspectes del mètode del Banc. Si es modifiquen (com argumentem que s'hauria de fer), podrien resultar conclusions molt diferents i encara desconegudes.

31. CHEN i RAVALLION (2004), p. 153.

les estimacions sobre la pobresa actual es basen en una gran quantitat de suposicions i aproximacions per tal de tapar forats³². Les estimacions actuals de PPA per a la Xina que són considerades com a plausibles difereixen per un factor de dos³³. Els canvis en el llindar de pobresa de la Xina que resulten de l'adopció de la PPA alternativa implicarien enormes variacions en el cens de la pobresa global. L'Índia no ha participat en una enquesta de preus de referència des de 1985. Tal com els observadors de l'Índia saben bé, és possible que s'hagin produït canvis significatius en l'estructura interna dels preus des d'aleshores. Conseqüentment, les estimacions actuals dels índexs de pobresa de l'Índia estan subjectes a incerteses substancials.

Mentre el Banc informa sobre les xifres de pobresa global amb una precisió de cinc i fins i tot sis díigits, suggerint que els possibles errors ho serien només de pocs milers, les dades utilitzades per produir aquestes estimacions (en particular les PPA) estan subjectes a grans incerteses. Aquest fet mina contundentment qualsevol pretensió de precisió, i això s'hauria d'admetre més plenament.

A més a més d'aquestes raons que expliquen per què els càlculs del Banc sobre l'abast de la pobresa no són fiables, hi ha motius addicionals per creure que les tendències de la pobresa són particularment incertes, i que pot ser que actualment s'estiguin presentant d'una manera massa optimista: quan al Banc li manquen dades actualitzades sobre la distribució de les despeses de consum en un país, assumeix que la distribució no ha canviat. En particular, el Banc assumeix que el consum de tots els individus ha crescut en proporció a l'índex de creixement de la renda nacional i del producte. Hi ha diverses raons que conviden a dubtar de la validesa d'aquest procediment. En primer lloc, és ben sabut que, en els darrers anys, les desigualtats de rendes han augmentat en molts països, incloses una altra vegada la Xina i l'Índia³⁴. Per tant, resulta massa optimista assumir que el consum dels pobres ha crescut paral·lelament al consum mitjà del seu país. I, en segon lloc, tal com Deaton (2003) argumenta poderosament, la mesura del consum a través de la renda i el producte nacional és massa àmplia, i tendeix a reflectir el creixement en formes de consum que tenen poca significació per als pobres.

32. Un factor important és el paper qüestionable dels exercicis de «regressió» que s'utilitzen per calcular els PPA per a països que no varen participar en les enquestes de preus de referència. Encara que el R2 en aquestes regressions sovint és alt, els càlculs per a països individuals sovint són inestables i subjectes a fluctuacions considerables segons l'especificació de l'equació de regressió que s'utilitzi. Vegi's AHMAD, S. (1992) per a una descripció. Un segon factor important és que les PPA actualment es generen connectant a través de diverses regions càlculs dels nivells de preus relatius dels diferents països dins de cada regió. Això es fa a través de «països d'enllaç» (*link countries*) que participen en enquestes de preus en més d'una regió. És probable que l'elecció del país d'enllaç tingui una influència substancial en les PPA comptades.

33. Per a detalls sobre aquests càlculs diferents, vegi's REDDY i POGGE (2007), secció 4.1.

34. Vegi's, per exemple, REDDY i MINOIU (2005).

Conclusió: hi ha una alternativa factible

Les dades sobre la pobresa de renda són de molta importància per al disseny i l'avaluació de polítiques, agències i institucions socials. Per descomptat que hi ha unes altres fonts d'informació sobre els estàndards de vida de les persones: dades sobre el seu estat de salut, el seu nivell d'estudis, sobre mortalitat i morbiditat, per exemple. Aquestes dades han de donar contingut, i així ho fan, a tots els judicis genèrics sobre l'abast, la distribució i la tendència de la pobresa en el món. Les dades sobre la pobresa de renda són, això no obstant, una part essencial del quadre.

Tot i els esforços substancials del Banc, encara no sabem amb un grau de confiança prou raonable, quantes persones pobres de renda hi ha al món, com en són de pobres, on viuen i com n'ha canviat el nombre al llarg del temps. Si hem de fer un seguiment del progrés en la lluita contra la pobresa absoluta, tal i com requereixen els objectius de desenvolupament del mil·lenni, aquest buit ha de ser omplert urgentment.

Afortunadament, els seriosos defectes del mètode del Banc tenen una arrel comuna i es poden evitar incorporant-hi una senzilla innovació: la definició de pobresa severa de renda s'ha de centrar més en el que consisteix ser pobre: en el que les persones generalment necessiten per tal d'adquirir un conjunt de capacitats elementals, millor que no pas en unes quantitats arbitràries de dòlars. Això donaria al LIP un significat clar i plausible: aquells que viuen per sota estan mancats dels recursos que necessiten per satisfer les necessitats més bàsiques dels éssers humans.

En un exercici de seguiment de la pobresa global, podria ser desitjable especificar a nivell global —a través d'un procés transparent i àmpliament consultiu— no només aquestes capacitats humanes elementals que depenen de la renda, sinó també les característiques dels béns que necessitem per assolir-les. Per exemple, la necessitat bàsica d'alimentar-se adequadament pot ser satisfeta consumint productes que continguin calories i nutrients essencials. La renda que les persones necessiten per evitar la pobresa en un temps i en un lloc particulars, pot ser especificada en termes del conjunt de béns menys car i localment disponible que contingui les característiques rellevants necessàries per aconseguir les capacitats elementals dependents de la renda, mentre es respecten els rols dels factors que defugen el control immediat de les persones (com ara les particularitats de la cultura o l'entorn natural), i que també han de ser considerats.

Un conjunt establert de capacitats humanes elementals també pot subministrar un estàndard uniforme per ajustar els llindars nacionals de pobresa al llarg del temps, de manera que reflecteixin els canvis en els preus dels béns bàsics necessaris per aconseguir les capacitats elementals. Aquests ajustos els haurien de fer comitès nacionals, que actuessin d'acord amb l'objectiu de desenvolupar llindars nacionals de pobresa coherents amb l'estàndard global adoptat. La definició del LIP en termes monetaris deixarà de ser necessària (i tampoc no ho seran les redefinicions periòdiques) si s'adopta aquest estàndard comú

—invariable a través dels països i dels anys. Un estàndard uniforme permetrà al món confiar que el concepte de pobresa utilitzat per realitzar l'estimació del nombre de pobres del món *significa* quelcom —i significa *el mateix* independentment d'on i de quan viuen.

El desenvolupament d'aquest enfocament per millorar les estimacions de la pobresa global que defensem aquí pot servir simultàniament per a (i també beneficiar-se de) un segon esforç —el de millorar les estimacions de pobresa a nivell nacional. L'enfocament que proposem no necessita res més que l'adopció de mètodes comuns per establir els llindars de pobresa i per generar estimacions de la pobresa en països d'arreu del món. L'aplicació comuna d'aquest mètode millorat pot reforçar simultàniament les estimacions nacionals de la pobresa i fer-les adequades per comparacions i agregacions. Les estimacions nacionals de la pobresa que poden ser comparades i agregades poden ser utilitzades al mateix temps per produir estimacions de pobresa regional i global.

Resulta necessari reforçar les dades i la metodologia de l'avaluació de la pobresa dins dels països si s'han de crear més estimacions significatives de la pobresa global. S'ha de dir també que aquests esforços, malgrat que siguin factibles, no s'han realitzat. Un exemple del que és possible ens el dóna la difusió arreu del món d'un sistema comú per comptabilitzar la renda i el producte nacionals, a través de la implicació de les Nacions Unides³⁵ —proesa que, al seu dia, es va considerar altament improbable. Malgrat que el desenvolupament d'un sistema fiable de seguiment de la pobresa requerirà temps i recursos, aquests costos són petits comparats amb el preu potencial de la ignorància continuada. En absència d'un esforç per desenvolupar un sistema com aquest, serà difícil acceptar que les agències encarregades de fer el seguiment de la pobresa de renda global es prenen la seva tasca seriosament.

Referències bibliogràfiques

- AHMAD, Sultan (1992). «Regression Estimates of Per Capita GDP Based on Purchasing Power Parities». *Policy Research Working Paper 956*. Washington DC: The World Bank.
- BANC MUNDIAL (1990). *World Development Report 1990*. Washington DC: World Bank Press.
- (1999). *World Development Report 1999/2000*. Nova York: Oxford University Press. <www.worldbank.org/wdr/2000/fullreport.html>
- (2000). *World Development Report 2000/2001*. Nova York: Oxford University Press. <www.worldbank.org/poverty/wdrpoverty/report/index.htm>
- (2002). *Globalization, Growth, and Poverty*. Nova York: Oxford University Press. <<http://econ.worldbank.org/prr/globalization/text-2857/>>

35. Hi ha dades «post-ajustament» relatives al cost de mantenir un estàndard de vida similar en diferents ciutats d'arreu del món immediatament disponibles i molt utilitzades per les agències internacionals i les corporacions multinacionals. (vegi's AHMAD (1992) i <www.un.org/Depts/icsc/cold/pubs/index.htm>). Que aquestes dades estiguin essent recopilades suggereix que és perfectament factible calcular de manera semblant el cost de satisfer les necessitats bàsiques elementals.

- CHEN, Shaohua; RAVALLION, Martin (2000). «How Did the World's Poorest Fare in the 1990s?». *World Bank Policy Research Working Paper 2409*. <www.worldbank.org/research/povmonitor/MartinPapers/How_have_the_poorest_fared_since_the_early_1980s.pdf.>
- (2001). «How Did the World's Poorest Fare in the 1990s?». *Review of Income and Wealth*, 47, p. 283-300.
- (2004). «How Have the World's Poorest Fared since the Early 1980s?». *World Bank Research Observer*, 19, p. 141-69. <wbro.oupjournals.org/cgi/content/abstract/19/2/141.>
- DEATON, Angus (2003). «How to Monitor Poverty for Millennium Development Goals». *Princeton University Research Program in Development Studies, Working Paper 221*. <www.wws.princeton.edu/%7Erpds/Downloads/deaton_poverty_mdg.pdf.>
- RAVALLION, Martin; CHEN, Shaohua (1997). «What Can New Survey Data Tell Us About Recent Changes in Distribution and Poverty?». *The World Bank Economic Review*, 11.2, p. 357-82.
- REDDY, Sanjay; MINOIU, Camelia (2005). «Chinese Poverty: Assessing the Impact of Alternative Assumptions». <www.columbia.edu/~cm2036/china.pdf.>
- REDDY, Sanjay; POGGE, Thomas W. (2007). «How *Not* to Count the Poor». Prope-
rament a ANAND, Sudhir; STIGLITZ, Joseph (eds.). *Measuring Global Poverty*. Oxford:
Oxford University Press. <www.socialanalysis.org.>
- SCHILLER, Bradley R. (2001). *The Economics of Poverty and Discrimination*. Upper
Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- USDA (UNITED STATES DEPARTMENT OF AGRICULTURE) (1999). *Thrifty Food Plan, 1999: Administrative Report*. Washington DC: Center for Nutrition Policy and
Promotion, USDA. <www.usda.gov/cnpp/FoodPlans/TFP99/TFP99Report.pdf.>